

Nihánj me 'o yanj cartá qui'yaj síi cu'naj Pabló ca'néé so' rihaan nij yuvi nocó' man Diose yanj chuman' cu'naj Colosas a

¹ 'Unj ro', me síi cu'naj Pabló, ne sij apóstol cune' Jesucristó man nata' se-nana so' rihaan yuvi mej ndaa vaa guun rá Diose, ne yanj tinú' Timoteo ga 'unj cuano a.

² 'Yaj rój yanj nihánj ca'nej rój rihaan nij soj sij sa' nocó' man Diose yanj chuman' cu'naj Colosas a. Che'é se amán rá soj ni'yaj soj man Jesucristó ro', che'é dan nuu tinuj ní', ne nucuaj rá rój ne'en rój man soj cuano, tinuj, nocoj.

Me rá rój qui'yaj Rej ní' Diose se luj che'é soj, ne me rá rój gaa xej nimán soj, qui'yaj Diose uún ei.

Nana nihánj taj xna'anj che'é se vaa achín ni'yaj Pabló rihaan Diose che'é nij síi cuchumán rá ni'yaj man Diose yanj chuman' Colosas a

³ Niganj achín ni'yaj rój rihaan Diose Rej Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' che'é soj, ne nago' rój graciá rihaan Diose che'é soj,

⁴ che'é se ca'na' nana rihaan rój se vaa amán rá soj ni'yaj soj man Jesucristó ne 'ee rá soj ne'en soj cunudanj yo'ó nij síi sa' nocó' man Diose a.

⁵ Danj vaa rá soj cuano, che'é se cuno soj se-nana Jesucristó nana ya, ne guun ya rá soj se vaa man ndo'o se sa' rej xta' nacaj soj vaa güii ei.

6 Dan me se aj cuchi' nana sa' nihánj rihaan cunudanj nij yuvii man rihaan chumii, ne cuchumán rá que'ee nij yuvii cuno nij yuvii nana sa' yo', ne 'o cyaan qui'yaj nij soj ga yo'ó nij síi cuno nana yo', ne dan me se gaa cuchi' nana nihánj rihaan soj, ne cuno soj, ne xcaj soj cuentá che'é se luj qui'yaj Diose che'é ní', ne cuchumán rá soj adonj.

7 Ne síi cu'naj Epafras me síi tucu'yón nana yo' man soj, ne dan me se síi 'yaj suun ga núj me so', ne 'ee rá núj man so', ne yo'o 'yaj suun so' rihaan Jesucristó che'é soj adonj.

8 Ne cataj xna'anj so' rihaan núj se vaa 'ee uxrá rá soj man tinúú soj, qui'yaj Nimán Diose adonj.

9 Che'é dan gaa cuno núj nana cataj so' rihaan núj, ne niganj achín ni'yaj núj rihaan Diose che'é soj se vaa rque Nimán Diose nana sa' cuu nimán soj, ne xcaj soj cuentá daj me rá Diose qui'yaj soj,

10 che'é rej qui'yaj soj nu' se vaa no xcúún ní' sij nocó' man síi 'nij ra'a man ní' qui'yaj ní', ne guun niha' rá Diose ni'yaj Diose man soj ei. Ne cunudanj suun sa' qui'yaj suun ndo'o soj, gaa ne sa' doj xcaj soj cuentá daj vaa ma'an Diose ei.

11 Diose me síi uun chij ndo'o, ne achín ni'yaj núj se vaa ca'nej ndo'o Diose se nucuaj nimán soj, gaa ne ca'vee gaa raan rá soj rihaan sayuun qui'yaj yuvii man soj, ne gaa inaj nimán soj, ne gaa niha' rá soj,

12 ne nago' soj graciá rihaan Diose Rej Jesucristó ei. Nu' dan me se vaa achín ni'yáá 'unj rihaan Diose che'é soj, ne ne'en soj se vaa aj cunuu sa' ní' qui'yaj Diose, ne che'é dan me vaa güii quirí' ní'

se sa' rque Diose man taran' nij sí sa' noco' man so', che'é se yuvií xcaj cuentá chéé rej ranga' me ní' chuguanj.

¹³ Asino yaan me se guun chij sí chree rihaan ní', ne inanj cacun' qui'yaj ní', ne ase vaa sí chéé rej rmi' ro', danj vaa ní', ne taj se qui'yá' xcaj ní' cuentá che'é Diose tzaj ma'. Tzaj ne yaj me se tinanii Diose man ní' rihaan sí chree, ne guun chij Jesucristó ta'níí Diose rihaan ní', qui'yaj Diose yaj ei. Dan me se 'ee ndo'o rá Diose man ta'níí so',

¹⁴ ne che'é ta'níí so' navij cacun' tumé ní', ne che'é dan se qui'yaj Diose sayuun man ní' a man adonj. Tananj tinanii Jesucristó man ní' rihaan sayuun adonj.

Nana nihánj taj xna'anj me sí me Jesucristó a

¹⁵ Ne ruvi' Diose ni'yaj yuvií ma'. Maan se quene'en ní' man Jesucristó, ne xcaj ní' cuentá daj vaa ma'an Diose adonj. Asij ataa qui'yaj Diose chumií, ne aj nicun' Jesucristó ga so' ei.

¹⁶ Dan me se nicun' Jesucristó ga Diose gaa qui'yaj Diose se man xta' do', se man rihaan chumií do', nu' rasuun ruvi' ni'yaj yuvií do', nu' rasuun ne ruvi' ni'yaj yuvií do', nij ya'anj uun chij rihaan chumií nihánj do', cunudanj rasuun yo' me se qui'yaj Diose á. Dan me se ca'ne' Diose suun rihaan Jesucristó qui'yaj Jesucristó nu' rasuun, ne che'é dan qui'yaj Jesucristó nu' rasuun yo', ne inanj che'é Jesucristó vaa nu' rasuun yo', ne dan me se me rá Diose nica' yu'unj Jesucristó man chumií nanj adonj.

¹⁷ Asij ataa curuvi' rasuun man rihaan chumii nihánj, ne nicun' Jesucristó, ne che'é orún' Jesucristó vaa cunudanj rasuun yo' cuano ei.

¹⁸ Ne so' me sí uun chij ndo'o rihaan ní' ei. Dan me se ase vaa rii ta'nga' cúu yave yuvii rihaan ma'an yuvii ro', danj vaa rii ta'nga' Jesucristó rihaan cunudanj ní' sij noco' man so' chuguanj. Asino so' me sí cunuu i'na' uún gaa cavi' so', ne danj inanj gaa cunuu i'na' uún ní', qui'yaj so', gaa ne guun so' sí sa' doj rihaan cunudanj ní' ei.

¹⁹ Ase vaa ma'an Diose ro', danj vaa Jesucristó, qui'yaj Diose, ne so' me sí nicaj cunudanj se sa' ei.

²⁰ Asino quiri' nu' chumii rihaan Diose che'é cacun' qui'yaj yuvii, tzaj ne cavi' Jesucristó rihaan rcutze che'é yuvii, qui'yaj Diose, ne ca'vee cunuu sa' yuvii do', nu' chumii do', rihaan Diose, ne guun niha' rá Diose ni'yaj Diose nu' se man rihaan chumii do', nu' se man xta' do', nanj adonj. Yo' me se vaa qui'yaj Diose gaa ca'née Diose man Jesucristó rihaan chumii nihánj nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cunuu rcua'aan ní' ga Diose, qui'yaj Jesucristó a

²¹ Gaa naá me se yuvii yanj me soj, ne yuvii taj ri'yunj man Diose me soj gaa naá ei. 'O se quij vaa rá soj, ne inanj se chi'ii qui'yaj soj, ne sí taj ri'yunj man Diose guun soj gaa rque che'é se ne guun soj tuvi' Diose gaa rque ma'.

²² Tzaj ne guun Jesucristó yuvii, ne cavi' so', ne che'é dan cunuu rcua'aan soj ga Diose, qui'yaj so', ne vaa güii canicun' soj rihaan Diose, qui'yaj Jesucristó, ne sij sa' guun soj rihaan Diose, ne taj cacun' cutumé soj a ma'.

23 Dan me se cavii sa' soj, sese yo'o canoco' soj se-tucuanj Jesucristó nanj adonj. Raan canoco' soj man so' ei. Aj cuno soj se-nana Diose nana sa', ne che'é dan guun ya rá soj se vaa cavii sa' soj, ne se guun cataj soj se vaa ne ya vaa nana sa' cuno soj ma'. 'O se nana ca'mii natáj nii rihaan cunudanj nij yuvii man rihaan chumii me nana sa' yo', ne 'unj nihánj me síi a'mii natáj se-nana Diose nana sa' yo' rihaan yuvii nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj che'é suun 'yaj suun Pabló che'é nij síi cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó
a

24 Aj quirán' 'unj sayuun che'é nij soj, ne nihánj me guun niha' raj che'é sayuun rán' 'unj á. Dan me se ase vaa sayuun quiran' Jesucristó che'é nij síi noco' man so' ro', danj vaa sayuun ran' ma'án 'unj che'é nij soj sij noco' man so' a.

25 Síi 'yaj suun che'é nij soj sij noco' man Jesucristó mej, ne Diose me síi cune' mán 'unj nata' 'unj cunudanj se-nana Diose rihaan nij soj a.

26 'O vaa yuve se-nana Diose nana sa' ga naá, tzaj ne ndaa yaj me tinaruvi' sa' Diose nu' se-nana Diose nana sa' rihaan ní' sij sa' noco' man so' yaj ei.

27 Dan me se guun rá Diose xcaj cunudanj ní' sij sa' noco' man so' cuentá che'é nana naca nihánj se vaa sa' uxrá qui'yaj Diose che'é soj sij yaníj nanj adonj. Dan me se nuveé yuvii israelitá me nij soj ma'. Yuvii yaníj me soj, tzaj ne yanj Jesucristó nimán soj, ne che'é dan guun ya rá ní' se vaa vaa güii cavii sa' uxrá soj ga Diose nanj adonj.

28 Ne ma'an núj me síi nata' rihaan cunudanj yuvii che'é Jesucristó, ne nago' núj chrej nucuaj man

nij yuvij se vaa canoco' nij yuvij man Jesucristó, ne tucu'yón núj nana sa' cuu rihaan cunudanj yuvij, che'é rej gaa asa' cachrón núj man nij so' rihaan Diose, ne sa' inanj gaa nij so', che'é se sa' uxrá noco' nij so' man Jesucristó a.

²⁹ Che'é dan 'yaj suun uxraj tucu'yonj se-nana Jesucristó a. Ne danj 'yáj che'é se nucuaj do', nana sca' nuu nimanj qui'yaj Jesucristó do' ei.

2

¹ Me rá 'unj quene'en nij soj se vaa 'yaj suun ndo'oj che'é soj do', che'é nij síi amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Laodicea do', che'é yo'ó nij yuvij amán rá yuvij ataa quene'en manj do' a.

² 'O se rquee ndo'oj nari' nucuaj nimán soj ne yo'o cunuû se sa' nimán soj cumán soj ga tuvi' soj, ne yo'o nari' ndo'o soj ndaa guun ya ya rá soj nana naca se vaa Jesucristó me se veé ma'an so' me nana naca yo' ei.

³ Dan me se veé rihaan Jesucristó me mán sa' cunudanj rasuun cuu do', rasuun sa' do', nu' yo'ó rasuun achiin quene'en yuvij do' ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa se cuno ní' nana tiha' yu'unj a. 'O se inanj Jesucristó canoco' ní' a

⁴ Nana nihánj me taj xna'anj 'unj rihaan nij soj che'é se na'vej rá 'unj tiha' yu'unj yuvij man soj a. Dan me se vaa yuvij me rá caxrii nana chi'ii rque soj, tzaj ne me rá 'unj caráán 'unj chrej rihaan nij yuvij se vaa se qui'yaj nij so' danj ga soj ma'.

⁵ Nda' se nuví' 'unj nicun' ni'yaj soj, tzaj ne nicun' nimán 'unj ga soj chuguanj. 'O se guun niha'

uxrá ya raj se vaa 'o sa' mán soj, ne yo'o Jesucristó nucaj rá soj, mán soj ei.

⁶ Dan me se nda' rá se guun rá soj gaa guun che'e soj canoco' soj man Jesucristó ro', danj guun rá soj yo'o canoco' chre' soj man so' ei.

⁷ Dan me se yo'o guun xej soj rihaan so', ne yo'o canicun' raan soj rihaan so', ne yo'o cunō soj rihaan so', ne tucu'yón uxrá soj tucuaán tucu'yón núj man soj, ne yo'o so' cuchuman rá soj ni'yaj soj, ne nago' uxrá soj graciá rihaan Diose á.

⁸ Tumé soj man soj se gaa nanj tiha' yu'unj yuvii man soj á. Me rá nij yuvii canoco' soj se-tucuanj nij so', tzaj ne nuvi' yu'vee nó se-tucuanj nij so' rihaan tucuaán sa' noco' ní' mei. Maan se nana tiha' yu'unj me nana a'mii nij so', ne se quinanii soj rihaan cacun' tumé soj, qui'yaj nana yo' a man adonj. Maan se nana yo' ro', nana tucu'yón nanj tuvi' nij yuvii rihaan nij yuvii me nana yo', ne se-nana nij ya'anj man rihaan chumii nihánj me nana yo', tzaj ne nuveé se-nana Jesucristó me nana yo' ma'.

⁹ 'O se ase vaa ma'an Diose ro', danj vaa Jesucristó, tzaj ne vaa nee man Jesucristó, ne che'é dan ruvi' Jesucristó rihaan ní', ne ne'en ní' Jesucristó, ne xcaj ní' cuentá daj vaa ma'an Diose uún chuguanj.

¹⁰ Ne Jesucristó me síi guun chij rihaan nij ya'anj man rihaan chumii nihánj, ne yanj Jesucristó ga soj, ne che'é dan taj se achiin man soj cuano mei.

¹¹ Tananj uún, ne maan che'é se nuu rcua'aan soj ga Jesucristó ro', maan che'é dan aj taá ta'nga' sa' inanj man soj vaa ei. Nuveé ta'nga' taj nee man yuvii me ta'nga' yo' ma'. Ta'nga' 'yaj ca'vee tanáj

soj nu' rasuun chi'ii me yo' adonj. 'O se che'é yan tanáj soj nu' rasuun chi'ii ro', che'é dan ase vaa táá ta'nga' man soj vaa ya ei.

12 'O se gaa cata' ne soj, ne ase vaa cachin' nii man Jesucristó rque yo'óo rque va'núj güii ne na'núj uún so' ro', danj vaa soj, che'é se cuchumán rá soj se vaa veé ya Diose sij nucuaj ndo'o qui'yaj ya cunuu i'na' ya uún Jesucristó ei.

13 Gaa naá gaa ataa quene'en soj sij yaníj man Jesucristó, ne qui'yaj ndo'o soj cacun', ne taj ta'nga' cuta' nii man nee man soj ma'. Tzaj ne ca'néj uun Diose nu' cacun' taj xráá ní', ne ase vaa cunuu i'na' uún Jesucristó gaa cavi' so' ro', danj vaa soj, ne yo'o cunuu sa' nimán soj, qui'yaj Diose ei.

14 Ne dan me se tinavij so' nu' suun vaa rihaan ní' suun cunō ní' nu' se-tucuanj Moisés, ne xa' se-tucuanj Moisés yo', tzaj ne que'ee ndo'o nana ne guun nucuaj ní' qui'yaj ní' ndaa vaa taj tucuáán yo' a ma'. 'O se che'é se ne guun nucuaj ní' cunō ní' nu' tucuáán yo' ro', che'é dan cutumé ndo'o ní' cacun', qui'yaj yo' adonj. Tzaj ne gaa go' nii caquíí ra'a Jesucristó ne cachrón nii man so' rihaan rcutze, gaa ne Diose me síí tinavij man nu' suun vaa rihaan ní' cunō ní' nu' se-tucuanj Moisés yo' adonj.

15 Maan che'é rasuun sa' qui'yaj Jesucristó ro', maan che'é dan qui'yaj canaán Diose rihaan taran' nij ya'anj man rihaan chumij nihánj, ne tihaan so' man nij so' se vaa daj chihaa mǐj se guun nucuaj nij ya'anj yo' guun chij nij yo' rihaan ní' ma'. Dan me se che'é se cavi' Jesucristó rihaan rcutze ro', che'é dan qui'yaj canaán Diose man

cunudañj nij ya'anj man rihaan chumiñ nihánj, ne yo'õ caxríj yuve Diose man nij ya'anj man nihánj vaa, ne guun na'aj ndo'o taran' nij ya'anj yo', qui'yaj Diose chuguanj.

¹⁶ Che'é dan se ca'vej rá soj cataj xna'anj yuviñ rihaan soj ðaj qui'yaj soj ma'. Se guun cataj yuviñ me rasuun se ca'vee cha soj do', me rasuun se ca'vee co'õ soj do', me güii quinañij rá soj cha'anj do', ðaj qui'yaj soj güii naránj rá soj do' ma'. Se ca'vej soj cataj xna'anj yuviñ ðaj qui'yaj soj mei.

¹⁷ Tucuáán tucu'yón nij yuviñ rihaan soj ro', tucuáán yo' me se canoco' nij yuviñ israelitá gaa naá, ne xcaj nij so' cuentá ðaj gaa qui'yaj ní' gaa cayáán ní' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj, qui'yaj tucuáán yo', tzaj ne yaj ro', che'é Jesucristó me se xcaj ní' cuentá sa' ðoj, se vaa ma'an so' canoco' ní' nu' cavii nu' ca'anj, ne taj che'é canoco' ní' yo'ó tucuáán cuano ma'. Tananj orún' so' canoco' ní' nanj adonj.

¹⁸ Se ca'vej soj quirí' soj qui'yaj nij sí' taj se vaa nica' ndo'o a'mii nij so' mei. Ca'vee se cataj nij so' se vaa na'víj nij so' rihaan se-mozó Diose do', ca'vee se nucui' ndo'o rá nij so' se vaa ne'en nij so' rasuun tihaan Diose rihaan nij so' taj nij so' do', tzaj ne tu'va rma'an nij so', ne maan rasuun avii raa ma'an nij so' me tu'va rma'an nij so' ðanj ei.

¹⁹ Dan me se taj cúu yave nij so' táá gaán chihá nij so' vaa, ese taj Jesucristó rihaan nij so' mei. Ne uno nij so' se-nana Jesucristó ma'. Ne Jesucristó me se ase vaa rii ta'nga' cúu yave ní' rihaan nee man ní' ro', ðanj vaa rii ta'nga' Jesucristó rihaan taran' ní' sij noco' man so', ne sa' ðoj noco' ní' man Diose, 'yaj Jesucristó, ne inanj ðanj me rá Diose qui'yaj ní' nanj adonj. Ne ase vaa vaa sca' nee man

ní 'yaj ya'aâ man ní' ro', danj vaa cuyaan rá taran' ní' s̄ij noco' man Diose 'yaj Jesucristó adonj.

²⁰ Che'é se cavi' Jesucristó che'é nij soj ro', che'é dan ne nó xcúún soj daj chihaa m̄ij cunō soj se-nana nij ya'anj man rihaan chumīi nihánj a mei. Che'é dan, me che'é 'yaj ndo'o soj se vaa 'yaj nij yuvīi man uun rihaan chumīi nihánj ga. Dan me se me che'é niha' rá soj cunō soj nana se vaa

²¹ vaa rasuun se guun cha soj do', vaa rasuun se guun xcaj tu'va soj daj chá yo' do', vaa rasuun se guun canō ra'a soj do' ga.

²² Me che'é uno rma'an soj nana vaa danj ga. 'O se rasuun yo' me se cha yuvīi man rasuun yo', ne quinavij nu' rasuun yo' vaa güii adonj. Ne xa' nana vaa danj, tzaj ne nana avii raā uun yuvīi me nana yo', ne niha' rá nij yuvīi cataj nij yuvīi nana vaa danj rihaan tuvi' nij yuvīi nanj adonj.

²³ Ne avii raā yuvīi uno nana yo', taj nii, ne sa' uxrá nari' nij so' chrej canoco' nij so' Diose, taj nii, ne sí' ni'yanj a'mii me nij so', taj nii, tzaj ne ne ya ya s̄ij noco' man Diose me nij so' ma'. Maan se che'é nana noco' nij so' ro', 'yaj ndo'o nij so' naj guun cacun' me rá nee man nij so' qui'yaj nij so' nanj adonj.

3

¹ Dan me se ase vaa cunuu i'na' uún Jesucristó ro', danj vaa cunuu sa' nimán soj, ne canoco' soj chrej sa', qui'yaj Jesucristó a. Che'é dan che'é inanj rasuun man rej xtā' xcaj soj cuentá, ne cuano nihánj me se x'núú Diose rej nuva' Diose nicun' Jesucristó cuano ei.

² Dan me se xcaj soj cuentá che'é rasuun man rej xta', ne se nanó rá soj che'é rasuun man rihaan chumij nihánj mei.

³ Dan me se aj cavi' nee man soj rihaan chumij nihánj vaa, ne cuano nihánj me se táá nimán soj rej xta' rej yanj Diose, 'yaj Jesucristó ei.

⁴ Ne che'é dan ca'vee cayáan soj ga Diose nu' cavii nu' ca'anj, ne vaa güii ca'na' uún Jesucristó rihaan chumij nihánj, ne curuví' soj ga so', ne ve'é ndo'o gaa cumán soj ga so' nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj che'é tucuáán nga ne che'é tucuáán cuchruj Pabló che'é ní' a

⁵ Yaj me se se qui'yaj uún nij soj cacun' qui'yaj soj asij naá mei. Se qui'yaj soj se vaa 'yaj yuvii man rihaan chumij nihánj a ma'. 'Q se sa' xcaj soj cuentá, ne orún' nica soj cotoj ga soj, ne se guun rá soj qui'yaj soj se nij a ma'. Se guun rá soj qui'yaj ituu soj si'yaj tuvi' soj ma'. Ase vaa yuvii na'víj rihaan naj guun ya'anj ro', danj vaa yuvii 'yaj ituu si'yaj tuvi' adonj. Nij vaa Diose, ne sa' doj vaa rasuun yo', rá nij so', ne

⁶ che'é cacun' yo' guun yuvaa uxrá Diose, ne qui'yaj ndo'o Diose sayuun man nij sí' 'yaj cacun' yo' adonj.

⁷ 'Q cyaan vaa cacun' yo' ga cacun' qui'yaj ma'an soj asij naá, gaa canoco' soj tucuáán chi'ii ei.

⁸ Tzaj ne cuano nihánj me se se qui'yaj nij soj danj ma'. Se guun yuvaa soj ma'. Se guun rá soj qui'yaj soj chi'ii man yo'ó yuvii ma'. Se ca'mii soj nana nij che'é tuvi' soj ma'. Se nachri' soj ni'yaj soj tuvi' soj ma'.

⁹ Se ca'mii ne soj che'é tuvi' soj ma'. Yo' me se qui'yaj soj gaa ataa canoco' soj man Jesucristó, tzaj ne yaj me se cunuu sa' soj, ne se qui'yaj soj a doj danj a mei.

¹⁰ Cunuu sa' nimán soj, qui'yaj Diose, ne che'é dan sa' doj namán nana sa' cuu raá soj 'o 'o güii adonj. Ne'en soj se vaa Diose me sí qui'yaj man soj, ne ase vaa ma'an Diose ro', danj gaa uún soj ei.

¹¹ Yaj me se taj se 'yaj sese naj guun yuvii me soj mei. Ca'vee se sij israelitá do', ca'vee se sij yaníj do', ca'vee se sij taj ta'nga' man do', ca'vee se nuveé sij taj ta'nga' do', ca'vee se sij man yo'ó chuman' do', ca'vee se sij ru'vee do', ca'vee se sij niqúe do', ca'vee se sij chéé ma'an do', taj se 'yaj a doj mei. Orún' ya ya rasuun sa' me Jesucristó, ne orún' so' me nicun' rihaan daj a rasuun nanj ei.

¹² Dan me se narii Diose man soj canoco' soj man so', ne guun soj sí sa' noco' man Diose, ne 'ee rá Diose man soj, ne che'é dan cunuu 'ee rá soj tuvi' soj chuguanj. Dan me se gaa sa' nimán soj, ne ca'mii sa' soj, ne se guun yuvaa soj man tuvi' soj ma'. Maan se gaa inaj nimán soj ei.

¹³ Sese qui'yaj chi'ii tuvi' soj rihaan soj, ne caraa x'naa yo'o yo'o soj rihaan tuvi' soj ei. Danj qui'yaj sí 'nij ra'a man ní' che'é soj, caráj x'naa so' rihaan soj, ne che'é dan danj qui'yaj soj rihaan tuvi' soj ei.

¹⁴ Nu' yo' qui'yaj soj, ne vaa yo'ó se sa' doj qui'yaj uún soj, ne yo' me se gaa 'ee ya ya rá soj tuvi' soj, ne yo' me qui'yaj guun raan cumán soj ei.

¹⁵ Ne ca'vej soj gaa dínj nimán soj qui'yaj Jesucristó a. Che'é se me rá ma'an Diose gaa dínj nimán soj, che'é dan narii Diose man soj, ne naqui'yaj

rcua'aan so' man nu' nij tinuj soj, ne che'é dan nago' soj graciá rihaan Diose ei.

16 Cuno uxrá soj se-nana Jesucristó, ne cavii nana sa' cuu raá soj, ne tucu'yón soj nana sa' rihaan tuvi' soj, ne nago' soj chrej sa' man tuvi' soj ei. Cachraa soj chra' rihaan Diose, ne nago' soj graciá rihaan Diose ei.

17 Yuvii noco' man Jesucristó me soj, ne che'é dan xcaj soj cuentá daj me rá Jesucristó qui'yaj soj do', daj me rá Jesucristó ca'mii soj do', daj qui'yaj soj canoco' soj man Jesucristó síi 'nij ra'a man ní do', ne maan che'é Jesucristó sij 'nij ra'a man ní nago' soj graciá rihaan Rej ní Diose ei.

Nana nihánj taj xna'anj daj qui'yaj 'o 'o ní' rihaan tuvi' ní' a

18 Cataj xna'anj 'unj rihaan nij chana vaa nica, se vaa ve'é cuno nij no' rihaan nica nij no' á. Danj vaa no xcúún nij no' qui'yaj nij no', ese chana noco' man síi 'nij ra'a man ní' me nij no' a.

19 Ne ve'é gaa 'ee rá nij snó'o man nica nij so' uún á. Se caxrij yuvaa nij snó'o man nica nij so' ma'. Se qui'yaj quij snó'o man no' ma'.

20 Ve'é cuno nij xnii nu' nana a'mii rej xnii nu' nana a'mii nii xnii uún á. Danj qui'yaj nij xnii noco' man síi 'nij ra'a man ní', ne guun niha' rá Diose ni'yaj Diose man xnii ve'é uno a.

21 Se ca'mii rej xnii nana chi'ii rihaan xnii, gaa ne se quiri' nimán xnii, qui'yaj rej xnii a.

22 Cuno sa' mozó rihaan se-ru'vee mozó á. Se naqui'yaj rmii mozó man mozó rihaan se-ru'vee mozó ma'. Nda' se nuvi' se-ru'vee mozó, tzaj ne yo'o qui'yaj suun mozó á. Síi 'nij ra'a man ní' ro',

tumé so' man mozó yo', ne che'é dan cuchu'vi' mozó ne ve'é qui'yaj suun so' a.

²³ Ne rihaan yuvii uun 'yaj suun mozó ma'. Tananj rihaan síi 'nij ra'a man ní' 'yaj suun so', ne che'é dan 'o ca'nej nimán so' qui'yaj suun uxrá so' nu' suun vaa rihaan so', ne se naqui'yaj rmii so' nimán so' ma'.

²⁴ Aj ne'en soj se vaa ma'an síi 'nij ra'a man ní' me síi qui'yaj cayáan soj rej sa' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj, ne che'é dan ve'é qui'yaj suun soj rihaan Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' á.

²⁵ Ne síi qui'yaj cacun' ro', inanj sayuun quiran' so', ne 'o cyaan qui'yaj Diose ca'ne' Diose cacun' che'é mozó do', che'é ru'vee do', che'é taran' yuvii do', nanj adonj. Xa' Diose, tzaj ne taj vaj síi cunii do', taj vaj síi le'ej do', taj vaj síi uun chij do', rihaan Diose man adonj.

4

¹ Dan me se ve'é qui'yaj soj sij ru'vee rihaan se-mozó soj uún á. Se tiha' yu'unj soj sij ru'vee man se-mozó soj ma'. Xcaj soj sij ru'vee cuentá se vaa ase vaa mozó rihaan soj ro', danj vaa ma'an soj rihaan Diose uún ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cachinj ni'yaj nij síi cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó rihaan Diose che'é Pabló a

² Dan me se yo'o cachinj ni'yaj uxrá soj rihaan Diose daj a güii ei. Se ca'ne' rá soj ga suun achíin ni'yaj rihaan Diose mei. Ne tadó soj cumán soj, ne niganj nago' soj graciá rihaan Diose á.

³ Dan me se cachinj ni'yaj uún soj rihaan Diose che'é núj se vaa gaá ya'núj rihaan núj ca'mii núj

se-nana Jesucristó nana tihaan naca Diose rihaan ní' á. Che'é nana yo' me 'nij 'unj taga' nihánj cuano ei.

⁴ Vaa suun rihaan 'unj tihaán 'unj se-nana Jesucristó rihaan yuvii, ne che'é dan cachinj ni'yaj soj rihaan Diose se vaa ca'vee ca'mii natáj sca' 'unj rihaan nij so' ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa nuchruj raá ní' daj ca'mii ní' rihaan nij síí ataa cuchuman rá ni'yaj man Jesucristó a

⁵ Asa' chée soj ga nij síí ataa cuchuman rá ni'yaj man Jesucristó, ne sa' nuchruj raá soj daj ca'mii soj ga nij so', ne se quiri' uun tiempó qui'yaj soj ga nij so' mei.

⁶ Nu' cuentó nanó soj ga nij so' me se inanj cuentó ve'é do', inanj cuentó sa' aran' rá nij so' do', inanj cuentó a'mii danj Diose do', ca'mii soj, ne quene'en soj me nana ca'mii soj rihaan 'o 'o síí xná'anj man soj che'é tucuáán noco' soj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é cumán nij síí cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Colosas, rá nij tui' Pabló a

⁷ Tinúú ní' síí 'ee ndo'o rá ní' man síí sa' ndo'o 'yaj suun gaj che'é síí 'nij ra'a man ní' síí cu'naj Tíquico me síí ca'nej 'unj cuchí' nıcaj nana che'é nıj rihaan soj ei.

⁸ Ne me rá 'unj cataj xna'anj so' rihaan soj daj quiran' nıj, ga ne guun ya rá soj, ne nari' nucuaaj nimán soj ei.

⁹ Ne ca'nej 'unj man tinú' Onésimo cuchí' so' ga tinú' Tíquico yo', ne síí man chiháán soj me tinú' Onésimo, ne 'ee rá ní' man so', ne nucuaaj rá 'unj

man so', ne cataj xna'anj roj so' rihaan soj nu' se vaa quiran' núj rej nihánj ei.

¹⁰ Aj ne'en soj man síi cu'naj Aristarco uún a. Cuanō nihánj me se 'nij so' taga' ga 'unj, ne me rá so' se vaa ve'é cumān soj a. Ne vaa síi cu'naj Marcos tinúú tachruu síi cu'naj Bernabé a. Veé danj ve'é cumān soj, rá so' uún a. Aj cuchí' nana rihaan soj che'é síi cu'naj Marcos, se vaa sese cuchí' so' chiháán soj, ne ve'é ca'mii soj ga so' á.

¹¹ Ne ne'en soj man síi cu'naj Jesús Justo uún a. So' ro', me rá se vaa ve'é cumān soj a. Síi cu'naj Aristarco do', síi cu'naj Marcos do', síi cu'naj Jesús do' a. 'O se orún' va'nuj nij so' me yuvii israelitá 'yaj suun ga núj che'é yan guun chij Diose rihaan chumii nihánj, ne nari' nucuaj doj rá 'unj, qui'yaj nij so' ei.

¹² Ne ve'é cumān soj, rá síi cu'naj Epafra uún a. Síi cavii chiháán soj me so', ne 'yaj suun uxrá so' che'é Jesucristó, ne nu' güii achíin ni'yaj uxrá so' rihaan Diose che'é soj, ne me rá so' gaa chij rá soj, ne guun ya rá soj se vaa ne'en soj daj me rá Diose qui'yaj soj,

¹³ ne 'unj me síi ne'en ya se vaa qui'yaj suun uxrá so' che'é soj do', che'é nij yuvii amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Laodicea do', che'é nij yuvii amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Hierápolis do' a.

¹⁴ Doctor síi cu'naj Lucas síi 'ee ndo'o rá ní' me se me rá uún so' se vaa ve'é cumān soj a. Ne tananj síi cu'naj Demas uún, ne me rá so' se vaa ve'é cumān soj a.

¹⁵ Cataj soj rihaan nij yuvii amán rá ni'yaj

man Jesucristó yanj chuman' Laodicea do', rihaan chana cu'naj Ninfas do', rihaan nij yuvij amán rá na'víj rihaan Diose tucuá no' do', se vaa ve'é cumān nij so', rá 'un̄j ei.

¹⁶ Asa' navij nayaa soj yanj cartá nihánj, ne ca'nej soj yanj nihánj ca'an̄j yo' rihaan nij yuvij amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Laodicea, ne nayaa nij so' uún á. Ne ca'nej nij so' yanj ca'néé 'un̄j rihaan nij so', nayaa soj uún a.

¹⁷ Ne cataj soj rihaan síi cu'naj Arquipo se vaa 'o ca'nej nimán so' qui'yaj suun so' nu' suun ca'ne' síi 'nij ra'a man ní' rihaan so' á.

¹⁸ Ma'an̄j ra'aj sij cu'naj Pabló cachrón nana nihánj adon̄j. Se quini'yón soj se vaa 'nij 'un̄j taga' ma'. Me rá 'un̄j qui'yaj ndo'o Diose se luj che'é nij soj ei.

**Se-nānā Diosē nanā sã' me rá catũũ nimán ní'
a
New Testament in Triqui, Copala (MX:trc:Triqui,
Copala)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Triqui, Copala

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Triqui, Copala [trc], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Triqui, Copala

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

3a8f2838-fe9f-5490-8d78-a7bbfddab871